

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вреш ми очи і душу ми ввреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Справа угоди.

В угодівій комісії покінчено вже генеральну дебаті і доконано вибору субкомітетів. В дебатах, які вели ся вчера забирав голос пос. Авспіц і між иньшим сказав, що згодив би ся на мале підвишенє квоти, колиб відношенє квот мало бути важне тільки до суми 100 мільонів, а дальші видатки покривали би ся у відношеню до числа населеня обох половин монархії.

Пос. Абрагамович звертає увагу, що колиб угоди не довершено, для Австрії було би поле збування на Угорщині а піднесли би ся ціни артикулів живности. Бесідник є за підвишенем квоти і висказує ся, що правительствені предложеня можуть сьміло бути субстратом для нарад субкомітету.

Пос. Штірк (вел. посілість) заявив в імени свого сторонництва, що угодіві предложеня уважає за відповідні, щоби взяти їх за предмет нарад. Однак треба старатись привернути јunctim, та щоби правительство брало участь в нарадах квотової депутації і причиняло ся до скорого полагодження квотової справи.

Пос. Кафтан (Молодочех) признає справедливість скарг на односторонне поведєне Угорщини, особливо що до обороту млива і залізничних тариф і висказує надїю, що австрійске правительство визискає так само, як Угорщина, надвижку тарифи в користь австрійскої торговлі і промислу. Бесідник висказує задоволенє з тої причини, що занехано гадку підвишити податок від пива і горівки і бажає, щоби се зречєне було вже дефінітивним.

Промавляли ще пп. Хіярі (нім. люд.) і Толінгер (нім. кат. стор.) заявляючи, що будуть голосувати за переказанєм предло-

жень субкомітету. На вполєдок прийшли до голосу пп. Штайнвендер (нім. люд.) і Феркавф (соціал.), як послідні бесідники в генеральній дебаті.

При голосованю, що відбуло ся на пополудневім засіданю, комісія відкинула внесєне пос. Гросса (щоби над предложєнями правительства перейти до дневного порядку) 23 голосами против 13. Відтак прийнято 31 голосами против 11 внесєне пос. Дідушицкого, щоби вибрати три субкомітети, з котрих кождий має складати ся з 14 членів. Одноголосно прийнято внесєне пос. Авспіца, що кождий член комісії має право в субкомітетах ставити свої внесєня.

Субкомітети уконституовали ся в такий спосіб: для справ банку і валюти — предсідатель Беркс, заступник Штірк, референт Металь; для митово-торговельного трактату — предсідатель Дідушицкий, заступник Мавтнер, референт Кафтан; для консумційних податків — предсідатель Цедвіц, заступник Спенс, референт для мита від нафти Козловский, для податку від цукру Рутовский, для переказань Суклє.

Перед зїздом

руських письменників.

В справі орудування публичними фондами, збираними в дорозі складок, помістив в «Буковині» п. Денне Лукіянович свої «Замітки над руским житєм», в котрих доторкає і справи видавництва та відношеня авторів до видавців, а видавців до загалу публики.

У нас треба — каже автор — дуже солідної господарки грошевої (очивидно грошем народним), щоб переломити зневіру до тої-ж господарки, зневіру, що вже глибоко у нас вкорірена і то не без причини. То один бік сеї справи. А далі знов треба раз попровадити гра-

ницю між працею з патриотичного обовязку, а працею за гроші.

Богато примірів подати можна на се, що у нас вартости гроша не знають, а вже мудро ним орудувати, дасть Біг, але я тут подам приміри, як шкодить нам се, що ми волимо лиху працю з патриотичного обовязку, ніж солідну за гроші.

Возьму тут театр. Біберович заробляв на нім добрі гроші і се так заболіло Русинів, що відсадили єго від театральної управи і тепер не мають театру. Закидали Біберовичу, що він поневіряє штукою, а виставляє фарси. Але се покривка, бо властива причина гніву була зависть і те правне переконанє, що театрови, інституції народній — публичній треба служити за дармо. Заробляти на ній гроша не можна, але звести єї на ніщо — можна.

Ще гірше письменникам. Руский письменник не тільки не сьміє жити з руского письменництва, але він є зрадник народної справи, коли пише там, де платять, не кажу, де більше платять, але де взагалі платять. І так: Франко поки писав в «Kurjer-і» Львівскім, був зрадником, бо єму жити, кормити сїм'ю, а при тім іти ще враз з розвоєм штуки і науки — не треба.

Переїдїм до видавництва. Тут знов маєте: лиху господарку грошеву, правне пересьвідченє про обовязок безплатної, патриотичної роботи; така робота, хоч партачка лїпша, ніж солідна за гроші.

Ну, нехай ще при органі партійному, хоч власне, як редактор є адмінстратором, наліплюванєм карток адресових, а вкінци сам під пахою несе часопись на поchtу і се все ще на пів з патриотичного обовязку — то певно, що місце обдуманих, вступних статей займуть драгтивні дописи, розсилка треває від номера до номера, а решту робить адміністрація «під псом», — от і часопись гримне.

Возьмїм історію послідних часів, — через що упали дуже гарні, дуже цїнні видавництва? Тяжко якось звирити, щоб спосібности редактора, коректора, адмінстратора і експедитора лу-

Несподіване лихо.

Історичне оповіданє.

(Дальше.)

IX.

У Митрофанова кипіла на серці люта, ворожа злість до Нечитайла. Йому байдуже було до вимовлєних підпилим Лукьяном «скарєдних» слів на царя; його обурила Лукьянова думка сватати титарівну, ту саму титарівну, котру кохав і він Митрофанов. Нечитайло стояв йому на дорозі. Він гадав, що коли-б не було Нечитайла — Ольга не відверталась би від його і стала-б з ним в парі. Тепер йому перебиває Нечитайло. І от в голові у його повстала лиха думка: спекати ся Нечитайла. Нечитайло вилаяв царя «скарєдними словами», лайку його чув Йона і Кривецкий і Степан: значить треба тільки подати звістку до бригадира Велямінова, — Нечитайла зараз не буде в Глухові... Яким же чином спорудити сю справу? — отєя дума цілу ніч куйовдила голову Митрофанова.

Дав Біг сьвіт. Усі повставали. Про «скарєдні слова» ніхто не згадував.

Чернець Йона помолившись до образу, промовив до «школярів»:

— Ех, брати! Коли-б ви тямали мою жадоху похмилить ся!.. Просто за серце так і сєє!.. Аж-аж-аж тягне!..

— Так за чим стало? — озвав ся Митрофанов — З Богом до шинку тай промочи душу!..

— Ні, на що! — зітхнувши мовив Йона.

— Ось у мене щось бряжчить у кишені, — сказав Лукян і винявши мідну монету, додав: — Стане! Ходїм, отче Йона! Останню гривню лишу в шинку тай заговію до самої Покрови.

— Не на довго... хіба далеко Покрова? — усьміхнув ся Кривецкий.

— Ходїмо, отче — мовив Нечитайло.

— Грядем чадо.

До них пристав непрошений і Митрофанов. Йому здало ся, що Нечитайло умисне веде Йону в шинку на те, щоб там умогоричити його да упрохати, щоб нікому нічого не говорив про «скарєдні» слова.

Похмилвшись на всю Нечитайлову гривню, чернець з «школярами» вертали ся до школи. Йона хотїв зараз по обіді рушати в дорогу. З шинку Йона з Митрофановим вийшли трошки ранїш Нечитайла, і коли останній догнав їх, Йона, не обертаючись ні до його ні до Митрофанова, спитав:

— А хто ото з вас у ночі говорив на царя такі «скарєдні» речі?

Нечитайло стиснув плечем і відповів:

— Я про те невістен; я не говорив, я спав.

— І не сором тобі, Лукяне, отак очевидячки брехати? — повернув ся Митрофанов до Лукяна.

— Я не брешу.

— Ще як брєшеш! Та ще нехай би брєхав, то не перед таким старим чоловіком, не перед чєнцем!..

— Скисни ти, сатано! — гримнув Нечитайло. — Чого ти в'їдаєш ся до мене!

— Да ти не лай ся, а то я!..

— Що ти? Ти цапеня більш нічого!

— Нєхай собі і цапеня, а як піду да подам звістку про твої «скарєдні» слова!..

— Йди! Подавай! Не боюсь!.. Не злякав ся!.. Я не говорив!.. Хто чув мою лайку?

— Усі хто був в хаті! От перший отєць Йона!.. а другий Кривецкий; третій он-хто, Степан! Митрофанов показав пальцем на Степана, що сидїв на рундуці. Коли вони прийшли до самого рундука, він мовив до чєнца:

— Ти чув, отче, як Лукян в ночі лаяв царя?

— Чув.

— А коли тебе возьмуть на опит, ти посьвідчиш, що чув?

чили ся в самій тій одній голові і в самих тих двох руках; — я був би за поділом праці.

Я і гадаю, що видавці більше грішать перепубликою ніж навпаки. Бо ся послідна до- ставить Вам точних відбирачів, консументів, по- ставте їй лише солідного видавцю. Але прошу не забути, що видавець не лиш з пляном має виступити, але і з капіталом; він най не сповняє патриотичного обовязку і більше нічо, він най має надію заробити на видавництві, він най має платних кольпортерів замість >безінтересовних прихильників видавництва,< — вкінци най він вважає низшим своєї гідности витягнути руку по складкову підмогу. Кілька прихильних слів про публіку сказав я на підставі досьвіду з ви- давництвом >Універсальної Бібліотеки<; доси обговорюючи подібні теми, складало ся усю ви- ну на читачів — передплатників, хоч то річ певна, що й французські й німецькі накладці зладять Вам покажчик неточно платячих. Нині видавництво моє й Будзиновського вже оплачує ся, але якраз треба форси грошевої, щоб його упорядкити і не ждати покриття кожного накладу з осіб, а з другої сторони я мушу за дурно жертвувати дорогий час молодости. Але як би там не стояли справи нашого видавництва, хоч би і як маркотно було нам не відповісти вимогам пу- блики, то мені мило є сконстатувати у тої по- слідної замітний поступ до лучшого, поступ о- куплений жертвами гроша, часу і істнованя оди- ниць. >Руска Бібліотека, Світ, Зоря, Народ, Жи- те і Слово, Хлібороб< вони усі вже в гробі, але наслідком праці їх є нинішній попит за книжкою і хто видасть книжку добру, той може числити на покриття коштів; з провінції глухої пришле вам хто — там 40 цнт. і просить о книжочку Вашу, хоч досі Русин звик враз з предилатою на >Діло< посилати гроші за >Зорю<, за кни- жочки Просьвіти, ленту на руский театр і ще що...

Попит за книжкою є такий, що не в силі заспокоїти його. Щож дасьте агітаторови в ру- ки, що мужикови і то хлопчискам, що вийшли зі школи, парубкам, а далі газдам? А ви інтелі- гентники, що даєте читати вашим жінкам і що самі читаете? Коли руська книжка вище поль- ску або німецьку? Або і так є, що тих не хоче- те, рускої нема — то і нетра нічо...

Трудна задача видавців нині. Такий вида- вець, що з накладом другої книжки жде покрит- тя коштів першої, може іти в архів; ту треба капіталу, треба умних і світлих людей. Тому я за першу задачу проєктованому товариству ру- ских письменників поклав видавництво бібліо- теки, щоб сим відповісти потребі хвилі, а това- риству самому припорити фондів, тому я з справою популяризації наук обернув ся до нау- кового тов. імени Шевченка.

Тільки-ж сеї послідної гадки не варта вже навіть брати під дискусію через те, що за

ініціативою д-ра Франка гурт людей думає про суспільність трактувати мов >тшm bezіміенну<, та перейти над нею цілковито до порядку днеш- ного, а до осягнення тої цілі посьміла ужити навіть недавних торжеств церковних. На пови- танє архієпископа Ісаковича виставлено коштом міста досить гарну браму триюмфальну. Однак, щоби хто з приїзджаючих і не догадав ся, що тут є які Русини, повивішувано на брамі три- юмфальній самі тільки польські хоругви. Рускої хоругви не показано ані на лік. Рускій кате- дральній процесії вільно було стояти в болоті під брамою, однак щоби могла на сій брамі по- бачити яку руску хоругву, до сего она, на дум- ку тутешних матадорів, не мала права. Сли се уйшло уваги достойного Архієрея, то не могло уйти єї се, що стало ся пізнійше, а що до жи- вого трунуло тутешних Русинів. Тому то зараз перші слова Архієп. Ісаковича, сказані в вір- менській церкві як раз над головами тутешної автономії, виглядали мов духом божим вложені в уста миролюбивого Достойника церкви. Сло- вами >miłujcie się dziatki< зачав і скінчив золо- тоустий проповідник. Наука ся як дуже була потрібна, так з другої сторони була чистою іро- нією на тутешні польско-руські відносини. З по- хиленими від докорів сумління головами а з оче- видним невдоволенєм на лиці вислухала ту- тешна автономія сеї науки, котра однак затвер- ділим на нінащо здала ся.

Капітал, обдуманий плян, умні люди по- рядкують — і діло мусить удати ся. На те є досьвід: — ту не буде даремщини, робітники не будуть перетяжені, адміністрація точна — от і гварантія. Далі спілка без сумніву заведе ва- жку реформу і стане оплачувати авторів тай пе- рекладчиків. Який небудь там гонорар, але бу- де уведена засада, яка нинішних видавців просто обурює, а власне, щоб авторам платити, — ла- ску робить, хто дає наклад. — Спілка удержу- вати ме платного кольпортера; друга важна ре- форма дотеперішнього руху видавничого, як і са- ма спілка поворотом, буде епохальним ділом.

От ми і не сумніваємось, що коли з'їзд русько-українських письменників сю справу обго- ворить і спілку в жите переводити зачне, — то і поодинокі особи і товариства внесуть уділи так, що їх на початок буде неменше як 30. Та- ке їх число потрібне, щоб 1.000 зр. відложити на друк книжок, а 100 зр. лишаєсь ся на спла- ту авторів і перекладчиків, на адміністратора коректорів і кольпортера. Передплату і належи- тости за поодинокі книжки платити, — муть че- ками почтовими, відпаде труд для богатьох — великий. Чеки завести радив би я усім видав- ництвам.

У сотні роковини відродження нашого пи- сьменства приступаємо до сеї монументальної будівлі, проєктом до неї найкраще завершує Франко перше 25-ліття своєї літературної пра- ці; ми маємо запевненє, що від тепер по 25 лі- тах праці письменник не буде без запевненого завтра, маємо запевнений красний розвій пи- сьменства, самого важного прояву культурної життя народа...

Усього-ж кращого!...

Невідрадли відносини.

(Допись).

Містимо понизшу допись зі Станиславова, хоть она ширшим кругам, не знаючим докладно тамошних відносин, не буде зовсім зрозуміла, так як і ми не можемо визнати ся у деяких натаках Ви. дописувателя. А містимо єї з огля- ду на личність автора, що подає нам поруку реальности і предметовости наведених фактів.

Не дармо то кажуть люди, — пише автор — що кого Бог покарати хоче, тому і розум відбирає. Таке лучило ся підчас вірменської візиту канонічної тутешній >spolecznej< єрархії. Она уявила собі, що жите в тих часах, коли то церкви рускі звано згїрдно синагогами а відтак арендовано жидам, тож задумала тутешну руску

спілку на уділах звязану в судово зареєстрова- не товариство. Капітал, обдуманий плян, умні люди по- рядкують — і діло мусить удати ся. На те є досьвід: — ту не буде даремщини, робітники не будуть перетяжені, адміністрація точна — от і гварантія. Далі спілка без сумніву заведе ва- жку реформу і стане оплачувати авторів тай пе- рекладчиків. Який небудь там гонорар, але бу- де уведена засада, яка нинішних видавців просто обурює, а власне, щоб авторам платити, — ла- ску робить, хто дає наклад. — Спілка удержу- вати ме платного кольпортера; друга важна ре- форма дотеперішнього руху видавничого, як і са- ма спілка поворотом, буде епохальним ділом. От ми і не сумніваємось, що коли з'їзд русько-українських письменників сю справу обго- ворить і спілку в жите переводити зачне, — то і поодинокі особи і товариства внесуть уділи так, що їх на початок буде неменше як 30. Та- ке їх число потрібне, щоб 1.000 зр. відложити на друк книжок, а 100 зр. лишаєсь ся на спла- ту авторів і перекладчиків, на адміністратора коректорів і кольпортера. Передплату і належи- тости за поодинокі книжки платити, — муть че- ками почтовими, відпаде труд для богатьох — великий. Чеки завести радив би я усім видав- ництвам. У сотні роковини відродження нашого пи- сьменства приступаємо до сеї монументальної будівлі, проєктом до неї найкраще завершує Франко перше 25-ліття своєї літературної пра- ці; ми маємо запевненє, що від тепер по 25 лі- тах праці письменник не буде без запевненого завтра, маємо запевнений красний розвій пи- сьменства, самого важного прояву культурної життя народа... Усього-ж кращого!... Невідрадли відносини. (Допись). Містимо понизшу допись зі Станиславова, хоть она ширшим кругам, не знаючим докладно тамошних відносин, не буде зовсім зрозуміла, так як і ми не можемо визнати ся у деяких натаках Ви. дописувателя. А містимо єї з огля- ду на личність автора, що подає нам поруку реальности і предметовости наведених фактів. Не дармо то кажуть люди, — пише автор — що кого Бог покарати хоче, тому і розум відбирає. Таке лучило ся підчас вірменської візиту канонічної тутешній >spolecznej< єрархії. Она уявила собі, що жите в тих часах, коли то церкви рускі звано згїрдно синагогами а відтак арендовано жидам, тож задумала тутешну руску

спілку на уділах звязану в судово зареєстрова- не товариство. Капітал, обдуманий плян, умні люди по- рядкують — і діло мусить удати ся. На те є досьвід: — ту не буде даремщини, робітники не будуть перетяжені, адміністрація точна — от і гварантія. Далі спілка без сумніву заведе ва- жку реформу і стане оплачувати авторів тай пе- рекладчиків. Який небудь там гонорар, але бу- де уведена засада, яка нинішних видавців просто обурює, а власне, щоб авторам платити, — ла- ску робить, хто дає наклад. — Спілка удержу- вати ме платного кольпортера; друга важна ре- форма дотеперішнього руху видавничого, як і са- ма спілка поворотом, буде епохальним ділом. От ми і не сумніваємось, що коли з'їзд русько-українських письменників сю справу обго- ворить і спілку в жите переводити зачне, — то і поодинокі особи і товариства внесуть уділи так, що їх на початок буде неменше як 30. Та- ке їх число потрібне, щоб 1.000 зр. відложити на друк книжок, а 100 зр. лишаєсь ся на спла- ту авторів і перекладчиків, на адміністратора коректорів і кольпортера. Передплату і належи- тости за поодинокі книжки платити, — муть че- ками почтовими, відпаде труд для богатьох — великий. Чеки завести радив би я усім видав- ництвам. У сотні роковини відродження нашого пи- сьменства приступаємо до сеї монументальної будівлі, проєктом до неї найкраще завершує Франко перше 25-ліття своєї літературної пра- ці; ми маємо запевненє, що від тепер по 25 лі- тах праці письменник не буде без запевненого завтра, маємо запевнений красний розвій пи- сьменства, самого важного прояву культурної життя народа... Усього-ж кращого!... Невідрадли відносини. (Допись). Містимо понизшу допись зі Станиславова, хоть она ширшим кругам, не знаючим докладно тамошних відносин, не буде зовсім зрозуміла, так як і ми не можемо визнати ся у деяких натаках Ви. дописувателя. А містимо єї з огля- ду на личність автора, що подає нам поруку реальности і предметовости наведених фактів. Не дармо то кажуть люди, — пише автор — що кого Бог покарати хоче, тому і розум відбирає. Таке лучило ся підчас вірменської візиту канонічної тутешній >spolecznej< єрархії. Она уявила собі, що жите в тих часах, коли то церкви рускі звано згїрдно синагогами а відтак арендовано жидам, тож задумала тутешну руску

— Чом же не посьвідчить!... З того язык мині не всохне; що чув, те й скажу. Ти тільки не гай ся; йди, подавай звістку, скажи: >слово и дїло<.

З сіми словами вони вийшли в школу. Вій- шов і Степан: твар його була червона, очи го- ріли, губи тремтіли... Ставши проти Митрофано- ва і загородивши йому вихід з школи, Степан тремтячим голосом мовив до його:

— Що отсе, Грицьку, ти сказив ся, чи що? На свого товариша хочеш доносити? Сха- менись?!

— А на що-ж він царя лаяв?

— Тобі яке діло? Що тебе за фискал*) приставлено чи що? Коли так, дак геть від нас! Не паскудь ти нашої честної хати!..

Степан вхопив лівшою Митрофанова за гру- ди а правою тричи вдарив його в ухо; пова- лив на долівку і став бити його ногами, аж до- ки не вибив за двері в сїни.

— От-тепер іди собі к бісовому батьку, куди хоч! — додав він, зачинаючи двері.

За хвилину Митрофанов знов був в школі і втираючи рукавом слези, говорив до Степана:

— За що ти побив? за що? Зовсім безне- винно... Тривай же, я і тебе доїду! Знати меш ти мене...

— Цить ти, собако, з своїми похвалками, а то ми тобі отут шкуру спустимо! — озвали ся >школярі< Микита і Куприян. Вони не чули,

які слова говорив в ночі Лукян, але грізьба доносом викликали у них і обурення і почуття гідливости.

— Йди гаспиде! йди гадюко! йди з своїм доносом! Йди та сюди не вертай ся, щоб твого й духу тут не смерділо! — кричав Куприян...

— Нехай йде, та знає, що скоро він по- дасть москалям звістку про Лукяна, ми його вражого сина і під землею знайдемо і так його сполосуємо киями, що на тілі у його й курці нігде буде носом клонуть! — говорив Степан, підносячи до Митрофанової тварі свої дебелі кулаки.

>Школярі< так обурили ся на Митрофано- ва, що кожен з них ладен був кинути ся на йо- го, вчепити ся в довгі патлі його; просто очи йому видерти.

Йона спостеріг, що тут не переливки, що молодіж так наструнена, що аби тільки один хто почав, дак усі раптом накинуть ся на Ми- трофанова і не довго буде йому до смерти.

Чернець почав утихомирювати молодіж.

— Годі вам, хлопці, годі сварить ся — го- ворив Йона, — не займайте його, лишіть!.. Він же ще нічого лихого вам не заподїяв?

— На що він похваляєть ся таким паскуд- ством? — змагав ся Степан — наша хата честна.

В нашому товаристві шпігуни з-роду не во- дили ся.

— Годі, годі! — говорив Йона — утихо- миртесь хлопці, то Митрофанов пожартував.

— Паскуда паскудно й жартує!

— Да ну бо вже годі! Ось нуте лучше ходім до корчми да запем мирову!.. Мій мо- горич.

— У тебе-ж, отче, гроший нема, казав ти сьогодні вранці.

— Не було, тоді а тепер є; на добре діло, на мирову знайду останній алтин. Ходім хлопці!

Йона повів >школярів< до шинку. Не пішов з ними тільки Нечитайло; йому треба було йти до церкви на службу правити замість дяка, бо Гаврилові бракувало часу. У його трапила ся якась важна справа на місті і він пішов туди ще зранку.

Ідучи до шинку >школярі<, найпаче Мики- та і Степан, усю дорогу докоряли Митрофано- ви, лаяли його, глузували з його і кпили.

— Отсе ми так на мирову йдемо? — мо- вив Митрофанов.

— Ось тобі мирова! — промовив Куприян і надїлив йому межі плечи два духопелики.

— За що ти беш ся серед улиці? — огриз- нув ся Митрофанов.

— Сам добре знаеш за що! За те, що ти сам паскуда і наше товариство паскудиш! Шко- лу і старого дяка в неславу вводиш зате, що вигодував тебе, захистив, нагрів за пазухою га- дюку.

Митрофанов ішов мовчки, пахнюпивши го- лову, але з тварі його знати було, що злість його не вгамувала ся, а ще більш палала. Не

*) Фискал — шпігун.

НОВИНКИ.

Сего всего було за багато навіть так лагідному чоловікові, як Архиепископ Ісакович, та, як підпис сам Kurjer Stanislawowski, змінив нагло програму канонічної візитації і виїхав несподівано з Станиславова.

Чума у Відні.

Стан доглядачки Пехівної є завжди дуже грізний. Лікарі здивовані об'явами слабости, що горячка у неї раз устає зовсім, то знов змагає ся до смертельної височини. Слабість впливає мало на нервовий устрій і тому не спроваджує делірії: Пехівна завше притомна і свідомо свого грізного стану. На тілі хорі появили ся червоні плями, доказуючі, що її кров зачинає розкладати ся. Лікарі спеціалісти уважають семий день слабости за критичний. Тут може наступити зворот на виздоровлене або смерть. Однак послідні вісти подають мало надії на уратоване тої третої жертви чуми, бо після них мали наступити у Пехівної забурення серця; її кінчини очікують леда хвилі.

Також друга доглядачка Гохегерова занепадала тяжше. У неї проявила ся фебра і сильна горячка. Бактериологічні досліди її харкотиння не найшли жадних бактерій чуми. Тому відносять її слабкість до відновлення її давньої, ушної хороби. Але стан її є такий грізний, що заосмотрено її св. Тайнами. Удлене св. Тайн відбуло ся з такими самими остророжностями, як при інших зачумлених.

Зможене горячки сконстатовано також у сестри Вільфрیدی і у Гешльової, котра жалує ся і на біль голови. Решта інтернованих є при добрім здоров'ю. Всім їм запущено serum против чуми. Тільки сестри милосердя не дозволили зацепити себе в наслідок заказу їх настоятельки.

До помочи др. Пехови призначено для догляду Гохегерової молодого лікаря «Льойда» др. Макса Мазра, котрий вчора розпочав свою службу в павільоні зачумлених.

Коли про чуму бесіда, годить ся навести урядову звістку «Правит. Вестніка», що в місцевості Анзоб, в повіті Іскенд, Самаркандського округу азійської Росії вибухнула епідемія, що проявляє ся зі всіма симптомами чуми. Місцеві власти зарядили як найострішні средства остророжности. Цілий округ ізолювали кордоном, а на місце епідемії вислали лікарів з ліками і дезінфекційними средствами. З розказу царя Миколая їде князь Олекса Ольденбургський до самаркандського округу, щоби особисто зарядити як найенергійніші способи против дальшого ширення зарази. Також вислано туду сталу комісію, зложеною з лікарів і бактериологів, що відбували студія над чумою в Індиях.

Відповідав він Куприянові єдине через те, що бояв ся, що той почне знов його бити.

В шинку чернець сів на покуті; попліч його Митрофанов, а попліч останнього Степан Григоренко.

Після першої чарки хлопці знов взяли Митрофанова на глум. Більш за всіх приставав до його, глумив ся з його і штовхав під бік Степан.

— От послав нам Господь отсю лиху твар — говорив Степан. — Ну, да ми тебе спекаємось!.. Тривай! Сегодні у вечері ми тебе випаримо на всі боки різками, да к бісу з школи виженемо, що-б і дух твій цапний не смердів у нас.

Чернець вступив ся за Митрофанова і сопучи став говорити, що Митрофанов нічого лихого не заподіяв. Чернече заступництво підбавляло Митрофанова.

— Хто мене сміє вигнати з школи!? Ніхто опріч Лисого — огризнув ся Митрофанов.

— Ми усі, усі викуримо тебе, собаче кодрло! — відповіли хлопці.

— Ось вам що! — Митрофанов скрутив дві дулі. Але не встиг він ще їх розкрутити, як Степан вхопив його за груди, підняв в гору і там швиргонув його в двері, що він вдарившись об них, розчинив і опинив ся за порогом.

— Так можна чоловіка на смерть вбити — озвав ся Йона.

— Хйба він чоловік! Він цап смердичий! — відповів хтось з хлопців.

— На торжественне представлене в театрі гр. Скарбака підчас ювілею 100-літнього відродження нашої літератури розпродані вже майже всі білети. Вже не багато місць остало вільних. Тому хто хоче запевнити собі місце, особливо з провінції, нехай спішить ся з замовленем наперед. Заразом треба прислати і належитість, бо тільки такі замовлення уважляняє комітет. Ціни білетів такі: Ложі на всіх поверхах вже розпродані; фотелі в партері по 2 зр., 1-50 зр., 1-20 зр. і 80 кр.; фотелі на першій балконі по 1-50 зр.; крісла на другім балконі: І ряд 90 кр., дальші ряди 80 кр.; крісло нумероване на третім поверсі 50 кр., стояче місце 25 кр.; галерія нумерована 25 кр., стояча 20 кр.

До участі у спільнім святочнім обіді в сали поштового клубу дня 1. падолиста о год. 7. вечером треба зголошувати ся, складаючи на руки комітету 3 зр. від особи найдальше до суботи 29. жовтня.

— Загальні збори «Кружка музичного львівського Бояна» відбудуть ся ві второк дня 8-го падолиста с. р. в комнатах «Льв. Бояна» о годині 5-ій по полудні з слідуючим порядком дневним: 1. Справоздане Виділу за мин. рік адміністр. 2. Справа установлення регуляміну. 3. Вибір нового виділу. 4. Внесеня членів. — Виділ взиває усіх членів, щоби точно і в комплекті прибули, особливо ізза ваги точки другої, се є справи регуляміну. Нові члени, котрі хотіли-б ще вписати ся і мати право голосованя на загальних зборах, мають зголосити ся найдальше до дня 4-го падолиста с. р. у голови, або секретара «Кружка музичного». Ол. Березницький, голова, Шугевич секретар.

— Іменованя. О. Антоній Котедкий, сунієнт ц. к. гімназії Франц-Йосифа у Львові, іменований префектом семінарії духовної у Львові. — О. др. Литвиневич Григорій, катехит мужескої виділової школи в Станиславові, іменований дійстним совітником і референтом тамошньої консисторії.

— Конкурс на стипендію ім. Івана і Емилії Христофоліменсів розписує совіт «Народного Дому» у Львові. Стипендія в квоті 100 зр. річно буде надана від початку 1898/99 шкільного року. Поданя треба вносити до дня 30. падолиста. Першенство мають свояки фундатора о. Івана Христофоліменса і его жени Емилії. Стипендіст користує ся тою стипендією лише до укінчення гімназійних наук, т. є. до укінчення VIII-ої класи.

— В справі стемплів на купецких рахунках оголошує економат ц. к. крайової Дирекції скарбу: Часто лучає ся, що угорські власти і підприємства жадають, щоби купці і промисловці в тутешній половині монархії давали угорські стемплі на рахунки, які виставляють на товари вислані на Угорщину, а особливо також на рахунки, що гласять на менше як на 10 зр. Тіж власти жадають також угорських стемплів на квіти, котрими купці в Австрії потверджають відбір грошей від купців угорських. Супротив того подає ся до відомости, що рахунки і квіти, як також всі інші документи правні, коли їх виставляє в Австрії також в обороті з Угорщиною і окупованими провінціями, мусять бути заосмотрені виключно австрійськими стемплями.

— Еге, Микито, чуєш! — мовив Куприян — в усі дзвони дзвонять в нашій церкві. Нам треба йти, Нечитайло казав, щоби невідмінно прийшли. Ходім...

Коли Куприян з Микитою вийшли, Митрофанов знов прийшов в шинку і знов, випивши чарку, промовив:

— Ось підждіть, буде вам! Не одному Лукянові буде... усім вам перепаде...

— Да чого ти нас лякаєш своїми похвалками? — відповіли хлопці і знов почали ганьбити його, а Степан кинув ся до його, щоби почастувати «ляцем». Митрофанов прожогом кинув ся з шинку, сів на рундучі і скрежечучи зубами, дивив ся на шлях. Тієї саме години повз шинку ішов московський капрал.*)

Митрофанов покликав його, говорячи:

— Я маю сказати тобі важне слово, дуже важне, але спершу зайді до шинку, я тебе почастую.

Капрал з великою охотою згодив ся випити чарку.

«Школярі» побачивши, що Митрофанов привів в шинку капрала, замовкли, трошки зблідли і один на одного кидали поглядами.

— Злякались! мовчите тепер! — озвав ся Митрофанов. — А ти, Степане, чого за шапку береш ся? Утекти хочеш!.. Ні, дзусеки! Тепер ніхто з вас не втече!.. Не пускай з хати ні-

*) Жовнір.

— Смерть під колесами поспішного поїзду найшов дня 23. с. м. о годині 8. вечером залізничий будник Михайло Сосновский. Стало ся то межі Золочевом а Плуговом. Причина випадку незвісна.

— Фальшивник грошей. В Цешині арештовано Антона Maquette, Англієця, що займав ся підроблюванем фальсифікатів англійських паперових грошей. Є се мабуть той сам майстер, що випустив 20 фунтових фальсифікатів англійських по конторах у Відні в лютім 1897 р. Рівночасно краківська дирекція поліції остерегла всіх тутешних банкірів і інституції фінансові перед грошевыми фальсифікатами. При арештованім найдено 28 штук англійських банкнотів паперових по 10 фунтів штерлінгів. Ті фальсифікати, знаменито підроблені, мали дату 1896 р. і напись: London et County Banking-Company Limited і числа порядкові від числа 26557 і дальше.

— Придержані злочинники. В Парижі придержано сими днями Росіянина, котрий в Монте-Карльо напав в цілях грабежи російського радника стану Палтикова і поранив его тяжко. Арештований признав ся до вини і подав, що називає ся Кубанов. Але з его документів виходить, що его властиве імя Гурко. — В Печках, в Чехах придержано Александра Бернала, за котрим глядали галицькі суди. Він замордував перед кількома тижнями в селі Волоскій воли коло Болехова свого свояка Едварда Бернала. Убийника відставлено до окружного суду в Стрию.

— Дрібні вісти. Цісар надав професорови львівського університету др. Тадеєви Пілятови титул радника двору. — В Баршнім, в добрах гр. Потулицких, відкрито обильне жерело нафти, в копальні акційного Тов. для промислу нафтового. — Намістник переніс інжинера Евстахія Паненку зі Львова до Тернополя. — В Ряшеві ширить ся віспа. — В Сосновицях завалила ся оводі ціла середна часть сьвіжо будуючого ся гмаху. Говорять о 6 забитих і 3 тяжко ранених робітників. — Знаменитий данський критик, Юрій Брандес, прибуде в перших днях падолиста до Львова. Поляки готовлять ся до оваційного принятя, з вдячности за его студию о Польщі.

Телеграми.

Відень, 27. жовтня. Грецька, королівська родина прибула сюди incognito в переїзді до Копенгаги.

Прага, 27. жовтня. З Відня доносять до Nar. List-ів, що правительство годить ся тільки на заложене ческої політехніки на Моравії. Що до університету згодить ся що найбільше на утраквістичний. Надто хоче дати Чехам кілька середних шкіл і деякі становиска в центральних урядах — але нічо більше.

Берлін, 27. жовтня. Бюрови Вольфа доносять з Кандії: Вчера всаджено тут на кораблі майже цілу турецьку залого. Остало ще коло 400 людей, котрі також леда день опустять Кренту. Англійське військо утворило кордон, замикаючий місто і держить сторожу при брамах міста В пристани є 9 англійських кораблів.

кого! — додав він капралові і почав частувати його горівкою. Капрал, випивши дві чарки, одна за другою, став на дверях, щоби нікого не пустити з хати.

— Якого він біса тут стерегти ме? — озвав ся Степан. — Нам треба в школу, а втїкати нема ні в кого й на думці.

— Та й від чого-б ми втїкали? Від грозьби паскудного цапеняти! — говорив Кривецький. — Ну, говори капралові, говори! Що ти хотів йому сказати? — налягав він на Митрофанова.

— А мині щось дуже їсти хочеть ся — обізвав ся Йона, що досі сидів мовчки. — Гаврило казав, що у його сегодні обід не буде. От би ти, повернув ся він до Кривецького, спорудив нам сякий-такий обід.

— Що-ж, можна! Ходім до школи, я зараз навару галушок, або й кулішу доброго з салом... Ходімо хлопці!

Усі встали. Митрофанов мовчав і нічого не говорив капралові. Капрал не чуючи від його ніякого «дуже важного слова», подумав собі, що хлопець покликав його до шинку єдине на те, щоби почастувати горівкою. Він відступив за поріг в сіни і коли Йона з хлопцями вийшли з шинку, капрал і собі пішов, куди йому треба було.

Дальше буде.

